

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 89. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952570889760/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

Altona

Gerstenberg

Den følgende Morgen besøgte vi Livmedicus *Hensler*, og gik derfra til *Gerstenberg*, som havde indbudt os til Middag paa eet af Lyststederne udenfor Altona ved Elben. Det var det skønneste Veir, vor Spadseregang var yderst behagelig. Vi fandt et vel-dækket Bord, med Udsigt over den neden under glimrende Flod, som vrimlede af Smaaskibe. Eene tre, os selv nok, paa det yndigste Sted af Verden henfløid Dagen i Samtaler om Kunsten og Nydelse af Naturen. *Gerstenberg*, som i de sidste Aaringer næsten aldeles har været tabt for det menneskelige Selskab, som Græmmelse over Tydsklands Ligegyldighed mod hans Arbeider, Huus-bekymringer, Geldqual, og andre Ubehageligheder syntes at have styrtet i Fortvivlelsens *Far niente* - den tungsindige, besynderlige, fra mange Sider høist interessante *Gerstenberg*, var usædvanlig oprømt. Vi talte fornemmelig om den danske Litteratur, som han er meget bevandret i. Han ikke allene læser, men taler endogsaa Dansk til temmelig Fuldkommenhed.

Gerstenberg er en høi, velskabt, udvortes meget behagelig Mand, af hvis Ansigt en sielden Genius umiskienkelig fremlyser. De Træk af Melankolie hans nærværende Munterhed ikke ganske kunde udlette, gav hans Væsen noget saa rørende, at jeg i kort Tid aldeles var indtaget af hans Person. De Timer jeg tilbragte i hans Selskab vare nogle af de rigeste, jeg har nydt. Med alt det forekom han mig, at have noget saa udvortes sødt og inderligt bittert, noget saa dybt sandseligt og høit fornuftigt, noget saa klart og saa utydeligt, noget saa aabenhjert og saa tilbageholdende - at jeg ved hans personlige Omgang omtrent befandt mig i samme Tilstand, som den jeg befinder mig i ved Læsningen af hans *Minona*, et Stykke hvori efter mine Tanker den laveste *Nonsens* er parret med den høieste Phantasies meest fortryllende Ynde. Ikke som om han sagde noget uforstaaeligt

eller triviale; tvertimod i alt hvad der flød fra hans Læber var Fornuft, Skarpsindighed, og Dømmekraft; men et vist ubeskriveligt jeg veed ei hvad giennemaandede det hele – en vis varm Kulde, eller kold Varme, som gjorde mig det umueligt, at vove endog det mindste Forsøg til hans Individualitets Bedømmelse.

Men jeg føler det; i det jeg taler om *Gerstenbergs* Uforstaaelighed bliver jeg selv utydelig. Ligemeget! Læseren vil paa denne Maade sandeligst indsættes i min Forfatning.

Hans *Ugolino*, hans *critiske Breve*, og fornemmelig hans *Tändelejen*, en Urtekost, hvori de fleste Blomster synes plukke paa Attisk Grund, at dufte Grækenlands yndigste Friskhed, have givet ham en udmærket Plads paa Tydsklands Parnas, hvor det imidlertid lader, som om ingen bemærkede ham. Hin sieldne, overvættede fortryllende Muse synes i et Par Scener af det besynderlige Melodrama at have skænket ham sin sidste Gunst, for bestandig at forlade ham. Maaskee vinker ham *Urania*, eller en anden af hendes Søstre, til højere Mysterier. Han lever indsluttet mellem sine Bøger og som man har sagt mig, fordybet i methaphysisk Grublen. Læsning og Musik deler hans Liv. Man beskylder ham for Uvirksomhed – og rigtig nok synes en alt for stor Ulyst til jordiskt Arbeide, at være Aarsagen til hans ubehagelige Forfatning. Kort, *Gerstenberg* lader til at være et af de Væsener, som, ved en Feiltagelse af Naturen, bleve satte paa denne Klode, i det mindste i denne Tidsalder, da en vis Usædvanlighed ikke længer taales, og noget ganske andet end Guder, Helte, Philosopher, Sylpher og Poeter regierer Verden.

Faae Mennesker har jeg hørt saa modsat bedømme, som denne Mand. Hvor Dommene ere yderst forskellige, tager man sikkert mindst Feil af Sandheden ved at holde sig til de fordeelagtige; thi uagtet begge voxe ved Rygtet, er der dog gemeenlig ingen Sammenligning imellem Forøgelsen af det Gode, og Tilværelsen af det Slette. Hint spirer langsomt, lig den helbredende Plante; dette skyder op i en Hast og udbreder sig, som skadeligt Ukrud. Hvor sieldne ere de Menneskeheds Urtegaardsmænd, som luge Beddet og vande de tilsyne komne Planter!

Det vigtigste, man almindeligst beskylder *Gerstenberg* for, er, som jeg nys har sagt: *Lachet*. Han gider ikke forrettet *prosaiske*